

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/4/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3814211300
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 02. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3814211300.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD. vo veci starostlivosti súdu o maloletú S., zastúpenú V., dieťa rodičov: Y. a W., o návrhu otca na zmenu úpravy styku a o návrhu matky o zvýšenie vyživovacej povinnosti, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 16. septembra 2016, č.k. 18P/30/2014-115, v spojení s opravným uznesením zo dňa 19. októbra 2016, č.k. 18P/30/2014-125, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie svojim rozsudkom zmenil rozsudok tamojšieho súdu zo dňa 26.04.2011, č.k. 13P/478/2010-52 tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť otca voči mal. S. zo sumy 60 Eur mesačne na sumu 120 Eur mesačne, ktoré je otec povinný platiť vopred, vždy do 28. dňa predchádzajúceho mesiaca k rukám matky, s účinnosťou od 01.09.2014, vo zvyšku návrh matky zamietol. Zameškané výživné za obdobie od 01.09.2014 do 30.09.2016 v sume 1.500 Eur otcovi povolil splácať v mesačných splátkach po 30 Eur spolu s bežným výživným, s účinnosťou od mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti svojho rozsudku do zaplatenia, pod následkom straty výhody splátok pri vynechaní jednej mesačnej splátky. O trovách konania vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania preukázané, že od posledného rozhodovania vo veci výživného došlo k zmene pomerov na strane povinného aj oprávneného oproti pomerom, z ktorých súd vychádzal v roku 2011, kedy sa naposledy upravovala vyživovacia povinnosť otca voči maloletému dieťaťu sumou 60 Eur mesačne. Maloletá S. vyrástla a zvýšili sa jej potreby. V čase poslednej úpravy vyživovacej povinnosti mala maloletá X,X roka, mala zdravotné problémy, na základe čoho bola v tom čase matka na predĺženej materskej dovolenke. Matka žila spolu s dieťaťom v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi, poberala rodičovský príspevok v sume 190 Eur. Otec maloletej bol poberateľom dávky v hmotnej núdzi v sume 52,50 Eur, predtým podnikal prevažne v murárskych prácach, privyrábal si brigádnickými prácami, je vyučený za automechanika. Otec mal dlhy za zdravotné poistenie, bol bezdomovcom a prespával u svojich rodičov. K podstatnej zmene pomerov tak došlo na strane maloletého dieťaťa, keďže jeho odôvodnené potreby stúpili najmä v súvislosti s vekom a nástupom na povinnú školskú dochádzku, ktorá zmena pomerov odôvodňovala zvýšenie výživného zo sumy 60 Eur mesačne na sumu 120 Eur mesačne. Otec dieťaťa je t.č. zamestnaný v spoločnosti C. od 13.04.2015 s rozsahom pracovného času max. 10 hodín týždenne a dohodnutou odmenou 2,184 Eur na hodinu, vykonáva stavebné práce a ostatné práce pri dokončovaní stavieb a podľa jeho výpovede dosahuje mesačne príjem cca 80 Eur mesačne, z čoho platí výživné, výplatu dostáva 20. - 25. dňa v mesiaci, zamestnávateľ mu platí stravu a ubytovanie. Odmenu mu zamestnávateľ poskytuje napríklad tým, že mu dal telefón a uhrádza s tým súvisiace mesačné náklady asi 20 Eur.

Sú voči nemu vedené viaceré exekúcie, koľko ich je, už nevie uviesť. Súd prvej inštancie poukázal na správu o prešetrovaní pomerov z 26.02.2015 u otca maloletého dieťaťa, v ktorej je uvedené, že otec dosahuje príjem 250 Eur, zdržiava sa u svojich rodičov alebo u priateľky, pričom otec v konaní sám potvrdil, že u tohto zamestnávateľa pracuje 5 rokov a nikdy nebol problém s termínom výplaty. Súd prvej inštancie pri určení výšky vyživovacej povinnosti vychádzal zo zásady uvedenej v § 75 ods. 1 Zákona o rodine a mal za to, že v konaní bolo dostatočne preukázané, že v možnostiach otca je zamestnať sa v okolí svojho aktuálneho bydliska, a to aj s takým mesačným zárobkom, ktorý by pokryl výšku určeného výživného. Súd prvej inštancie poukázal na množstvo ponúk pracovného uplatnenia sa otca podľa ponúk voľných pracovných miest v danom regióne so zreteľom na jeho kvalifikáciu, vek, získanú prax a ďalšie charakteristiky povinného, keď mal dostatočne preukázané, že otec má možnosti zamestnať sa a dosiahnuť podstatne vyšší príjem v porovnaní s tým, ktorý podľa predloženej dohody aktuálne dosahuje. Pokiaľ otec v konaní poukázal na svoje zdravotné problémy, túto skutočnosť náležitým spôsobom nepreukázal a súd prvej inštancie napriek súhlasu otca jeho zdravotný stav ďalej neprešetroval, keď otec sám uviedol, že u svojho ošetrojúceho lekára v čase jeho výsluchu nebol rok a u aktuálneho zamestnávateľa pracuje na stavbe ako pomocník pri vodoinštalácii. Matka maloletej je na materskej dovolenke so svojim druhým dieťaťom, je poberateľkou rodičovského príspevku 203,20 Eur. Maloletá S. má aktuálne viaceré zdravotné problémy, najmä v súvislosti so sluchom, ktorý stav si vyžaduje zvýšené výdavky v súvislosti so starostlivosťou o ňu. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie rozhodol tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť zo sumy 60 Eur na sumu 120 Eur od 01.09.2014, teda späťne podľa § 77 ods. 1, tretia veta Zákona o rodine, kedy výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa a vo zvyšku návrh matky zamietol. V konaní boli dané dôvody pre zvýšenie výživného v sume 120 Eur aj späťne, i keď matka návrh na zvýšenie vyživovacej povinnosti podala 7 mesiacov po nástupe maloletej do prvého ročníka základnej školy, nakoľko matka bola práceneschopná z dôvodu rizikového tehotenstva a jej zdravotný stav by jej neumožňoval osobnú účasť na pojednávaníach v prípade podania jej návrhu v septembri resp. októbri 2014, navyše s otcom sa na zvýšení výživného snažila v tomto období dohodnúť mimosúdne, k čomu však nedošlo a preto bola nútená podať návrh na súd. Počiatok zvýšenia výživného súd určil v zmysle návrhu matky, t.j. počnúc 01.09.2014. Zameškané výživné od 01.09.2014 do 30.09.2016 predstavuje sumu 1.500 Eur, ktorú sumu súd umožnil otcovi zaplatiť v mesačných splátkach po 30 Eur mesačne spolu s bežným výživným, pod následkom straty výhody splátok. Konanie o návrhu otca na zmenu úpravy styku súd prvej inštancie podľa § 96 O.s.p. účinného do 30.06.2016 zastavil. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, 2, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, o trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec maloletej a domáhal sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že nie je schopný mesačne platiť výživné vo výške 120 Eur mesačne, nakoľko jeho mesačný zárobok neprevyšuje výšku 80 Eur mesačne. Pokiaľ ide o zameškané výživné od 01.09.2014 do 30.09.2016 žiadal, aby súd prvej inštancie jeho platby vydokladoval z banky F., kde mesačne chodí vkladať výživné na mal. S., pretože niektoré doklady odovzdal súdu a nie je schopný vydokladovať kompletne obdobie, ktoré by mal mať zameškané.

4. Matka vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že je v možnostiach a schopnostiach otca dieťaťa prispievať na jeho výživu viac ako doposiaľ, pričom nie je rozhodujúce, aký formálny príjem otec dieťaťa preukazuje. Spochybnila tvrdenie otca, že si nevie nájsť prácu, v ktorej by zarobil viac ako 80 Eur mesačne, pričom pracuje len 10 hodín týždenne a zostáva u rovnakého zamestnávateľa 5 rokov. Má za to, že ide o vyhýbanie sa riadnemu plneniu vyživovacej povinnosti, či prípadným exekúciám. Ďalej uviedla, že zdravotný stav otca mu umožňuje pracovať, nebolo preukázané, že by mal zníženú pracovnú schopnosť. Tvrdenia otca svedčia skôr o jeho nezodpovednom prístupe k životu a ľahkovážnosti s ohľadom na to, že ani výživné vo výške 60 Eur mesačne takmer 2 roky pravidelne neplatil. Od septembra 2016 otec zaplatil maloletej výživné len v sume 5 Eur za mesiac september, 20 Eur za mesiac október, v novembri nepoukázal výživné vôbec. Aplikáciu ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine v tomto prípade považovala za správnu a otec dieťaťa ju nijako svojimi podanými odvolaniami nespochybnil. Poukázala na skutočnosť, že naposledy bolo výživné pre maloletú upravované v roku 2011 a došlo k zmene pomerov na strane dieťaťa i na jej strane. Výživné vo výške 120 Eur mesačne je preto podľa jej názoru opodstatnené. Maloletá S. od septembra 2014 navštevuje základnú školu, má zdravotné problémy a okrem bežných výdavkov na oblečenie, stravu, školské pomôcky,

záujmové krúžky má predovšetkým výdavky s nepriaznivým zdravotným stavom, keď okrem poruchy pozornosti sa objavili problémy zo sluchom, ktoré si vyžadujú pravidelné návštevy odborného pracoviska v X. a obstaranie načúvacieho prístroja. Zdôraznila, že objektívne nie je v jej silách zvládnuť platiť bez podpory otca mal. S. všetky výdavky, ktoré dieťa má, nakoľko je na materskej dovolenke s druhým dieťaťom.

5. Kolízny opatrovník vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť, keď výšku výživného považuje za primeranú veku a odôvodneným potrebám maloletej.

6. K vyjadreniu matky k podanému odvolaniu otec uviedol, že nie je pravdou, že by si nevedel nájsť prácu, v ktorej by zarobil viac ako 80 Eur mesačne, ale práca, ktorú má, vyhovuje jeho zdravotnému stavu. Je zamestnávateľovi zaviazaný kvôli poskytnutiu ubytovania, stravy a stálej pracovnej doby. Vyživovaciu povinnosť vo výške 60 Eur sa snaží plniť a nemá finančné prostriedky na to, aby sa vyživovacia povinnosť zvýšila.

7. Krajský súd preskúmal vec podľa § 65 a § 66 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP.

8. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné sa samé živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 1, 2 Zákona o rodine). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine).

9. Rozhodnutie o výživnom nie je rozhodnutím nemenným. Priznané výživné možno v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine zmeniť v prípade, ak sa menia pomery. Citované zákonné ustanovenie vychádza z predpokladu, že výživné sa vždy určuje podľa stavu, ktorý existuje v čase, keď súd rozhoduje o výživnom. Plynutím času však môže nastať zmena pomerov ako na strane maloletých detí, a to v dôsledku pribúdajúceho veku, nárastom ich odôvodnených potrieb, nákladov na štúdium, tak aj na strane rodičov, a to zvýšením alebo znížením ich príjmu, prípadne pribudnutím alebo odbudnutím ich vyživovacích povinností.

10. Okresný súd v súlade s citovaným zákonným ustanovením správne postupoval, keď zameral svoje dokazovanie na to, či na strane oprávnenej alebo povinného došlo k takej zmene pomerov, ktorá je dôvodom na zvýšenie výživného. V danom prípade z obsahu spisu vyplýva, že posledná úprava výživného zo strany otca pre mal. S. bola vykonaná rozsudkom tamojšieho súdu zo dňa 26.04.2011, č.k. 13P/478/2010-52, ktorým bola otcovi uložená povinnosť platiť výživné pre mal. S. vo výške 60 Eur mesačne s účinnosťou od 01.07.2010. Citované rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 11.11.2011, čo znamená, že od poslednej úpravy uplynulo viac ako 5 rokov. Maloletá S. je vekovo staršia, od 01. septembra 2014 navštevuje základnú školu, čím nepochybne vzrástli jej odôvodnené náklady, pričom došlo i k zhoršeniu jej zdravotného stavu, ktoré zhoršenie spočíva nielen v poruchách správania, učenia, sústredenia, hyperkinetickej poruchy, prečo je maloletá v starostlivosti pedopsychiatra, ale tiež bola zistená zmiešaná porucha sluchu vpravo.

11. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj pomermi toho, kto má výživné platiť, t.j. otca maloletej S.. V čase predchádzajúceho rozhodnutia poberal otec dávky v hmotnej núdzi vo výške 52,50 Eur, v súčasnosti je zamestnaný a bol zistený jeho mesačný príjem cca 80 Eur mesačne s tým, že od zamestnávateľa pobera iné pôžitky, platí mu ubytovanie, stravu, poskytol mu mobilný telefón, uhrádza hovorné a podobne. Otec v minulosti podnikal v murárskych prácach, privyrábali si i brigádnickými prácami, je vyučený za automechanika.

12. K zmene pomerov došlo i na strane matky maloletej, ktorá je v súčasnosti na materskej dovolenke s druhým dieťaťom a pobera rodičovský príspevok vo výške 190 Eur mesačne. V čase predchádzajúceho

rozhodnutia bola rovnako na materskej dovolenke, pribudla jej však vyživovacia povinnosť k druhému dieťaťu.

13. V súlade so zisteným skutkovým stavom odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie dôvodne návrhu matky na zvýšenie výživného pre mal. S. vyhovel. Správne konštatoval, že na strane maloletej, otca maloletej i matky nastala zmena pomerov spočívajúca predovšetkým v plynutí času, keď maloletá je o X rokov staršia, začala navštevovať základnú školu, má zdravotné problémy. Pomery otca sa výrazným spôsobom, pokiaľ ide o výšku príjmu, nezmenili (v čase predchádzajúceho rozhodnutia poberal dávky v hmotnej núdzi vo výške 52,50 Eur, v súčasnosti dosahuje príjem 80 Eur mesačne + ďalšie pôžitky). Odvolací súd je však toho názoru, že súd prvej inštancie správne aplikoval ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine a vychádzal z princípu potenciality príjmu a prihliadol na schopnosti a možnosti otca, jeho predpokladaný zárobok, ktorý by dosahoval v prípade, že by riadne pracoval (nie 10 hodín týždenne, ale 40 hodín týždenne), prípadne, že by vykonával prácu zodpovedajúcu jeho kvalifikácii. Zmena pomerov nastala i na strane matky dieťaťa, ktorej pribudla vyživovacia povinnosť k ďalšiemu dieťaťu, je v súčasnosti na materskej dovolenke.

14. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na nepriemerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

15. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva princíp potenciality príjmov, ktorý je inštitútom výrazne ochraňujúcim záujmy oprávneného a umožňuje súdu hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery povinného, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Okolnosťou, pre ktorú súd vychádza z princípu potenciality, je zásadne i vykonávanie pracovnej činnosti povinnou osobou v minimálnom rozsahu (v danom prípade 10 hodín týždenne) bez relevantného dôvodu a bez snahy zabezpečiť si iné zamestnanie zodpovedajúce schopnostiam a možnostiam (otec je vyučený automechanik, vykonával aj prácu murára), čím sa povinná osoba (v danej veci otec) pripraví o pravidelný príjem, z ktorého by mohol platiť súdom určené výživné. Následkom princípu potenciality je skutočnosť, že súd pri určovaní výšky výživného vychádza z potencionalného príjmu, t. j. príjmu aký by povinný dosahoval v pracovnej pozícii, ktorej vykonávanie je v jeho možnostiach a schopnostiach.

16. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ povinný (otec) dosahuje mesačný príjem 80 Eur, je povinnosťou súdu skúmať dôvody takéhoto stavu, situáciu na trhu práce, aktivitu povinného smerujúcu k získaniu zamestnania, dôvod ukončenia posledného pracovného pomeru a pod.

17. Z týchto dôvodov odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, postupoval podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine a mal za to, že v možnostiach a schopnostiach otca je získať dostatočný príjem za vykonanú prácu rovnajúcu sa minimálne minimálnej mzde, z ktorej by bol schopný uspokojovať oprávnené potreby maloletej S. a ktorý by otec nepochybne dosahoval v prípade, keby riadne pracoval v odbore, na ktorý ma kvalifikáciu - automechanik, prípadne murár a neprihliadal ku skutočnosti, že otec mal. S. v čase rozhodovania súdu prvej inštancie i súdu odvolacieho deklaroval príjem zo zamestnania vo výške 80 Eur mesačne. Odvolací súd súhlasí s tvrdením matky, že zárobok otca sa javí ako účelovo znížený v záujme vyhnutia sa exekučným konaniam.

18. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd dospel k jednoznačnému záveru, že v schopnostiach a možnostiach otca maloletej je dosahovať dostatočný príjem a platiť mal. S. výživné v stanovenej výške 120 Eur mesačne.

19. Pokiaľ otec maloletej vytýkal súdu prvej inštancie, že neprihliadol na jeho nepriaznivý zdravotný stav, odvolací súd môže len konštatovať, že v spise sa žiadne listinné dôkazy ohľadne nepriaznivého zdravotného stavu otca maloletej nenachádzajú, a preto nemohol na uvedenú námietku otca prihliadať. Záverom odvolací súd zdôrazňuje, že nie je možné spravodlivo požadovať od matky maloletej S., aby takmer všetky jej odôvodnené potreby dlhodobo uspokojovala len zo svojho príjmu, naviac, keď je v súčasnosti na materskej dovolenke s druhým dieťaťom. Zdôrazňuje, že otec je mladý človek, jeho nepriaznivý zdravotný stav nebol preukázaný a nie je dôvod, aby pracoval 10 hodín týždenne. Takýto postoj otca môže byť potom dôvodne považovaný za ľahkomyselný prístup k plneniu si vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu.

20. Pokiaľ otec spochybňoval výšku ročného výživného a žiadal, aby súd doplnil dokazovanie výpismi z F. banky, kde výživné v rozhodnom období platil, odvolací súd konštatuje, že zameškané výživné za obdobie od 01.09.2014 do 30.09.2016 spočíva v sume výživného, o ktorú bolo výživné pre mal. S. týmto súdnym rozhodnutím zvýšené (60 Eur mesačne x 25 mesiacov) , ktoré otec preukázateľne neuhradzoval a netýka sa pôvodnej výšky výživného (60 Eur mesačne), ktoré bol otec povinný platiť na základe predchádzajúceho súdneho rozhodnutia. Nebol preto daný dôvod vykonávať otcom navrhnuté dokazovanie.

21. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

22. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel' musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestne príslušného súdu podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok.

Rozhodnutie o peňažnej povinnosti vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov a to exekúciou zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, prikázaním pohľadávky, prikázaním pohľadávky z účtu v banke, prikázaním iných peňažných pohľadávok, postihnutím iných majetkových práv, exekúciou na obchodný podiel, predajom hnutelných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.